

JAWAPAN

BAB 1: Kerajaan Alam Melayu

Muka Surat 3

- 1 (a) Benua Asia (c) Dunia Melayu
(b) i. Kepulauan Melayu ii. Tanah besar
- 2 Prof. Emeritus Tan Sri Dato' Pendeta (Dr.) Ismail Hussein
(c) Kemojo (d) Brunei
Alfred Russel Wallace
(a) Tanah Melayu (c) Kepulauan Nicobar
(b) Tenaserim
- Prof. Emeritus Tan Sri Dato' Dr. Nik Hassan Shuhaimi Nik Abdul Rahman
(a) New Zealand (d) Taiwan
(c) Tanah Melayu

Muka Surat 4

- 1 (a) Malaysia (b) Indonesia (c) Brunei
(d) Singapura (e) Selatan Thailand (f) Filipina
- 2 (a) Bahasa dan tulisan (d) Kesenian
(b) Persuratan (e) Kepercayaan
(c) Struktur sosial (f) Adat

Muka Surat 5

- 1 (a) Kerajaan Funan (e) Kerajaan Srivijaya
(b) Kerajaan Champa (f) Kerajaan Angkor
(c) Kerajaan Kedah Tua (g) Kerajaan Majapahit
(d) Kerajaan Gangga Nagara
- 2 (a) Majapahit (d) Champa
(b) Gangga Nagara (e) Funan, Angkor
(c) Srivijaya (f) Kedah Tua

Muka Surat 6

- 1 (a) ✓ (b) ✗ (c) ✓

2 Kerajaan Srivijaya

- (a) 683 M
(b) Dapunda Hyang Sri Jayanasa
(c) Palembang
(d) Sangramadhananjaya
(e) selatan Myanmar, Tanah Melayu
(f) India

Kerajaan Majapahit

- (a) 1294 M
(b) Raden Vijaya
(c) Kota Trowulan
(d) Patih Gajah Mada
(e) Timur Pulau Jawa, Kepulauan Maluku
(f) Demak
- 3 (a) Raja Ganji Sarjuna (d) emas, bijih timah
(b) Raja Khmers (e) kerajaan Srivijaya
(c) Pangkalan

Muka Surat 7

- 1 (a), (d), (e), (f)
- 2 (a) i. perdagangan
ii. keagamaan
iii. diplomatik
(b) i. laluan perdagangan antara timur dan barat
ii. hasil bumi
(c) i. hubungan antara kerajaan, kerajaan luar
ii. kemakmuran ekonomi

Muka Surat 8

- 1 (a) i. Pelabuhan kerajaan-kerajaan awal di Alam Melayu terletak pada kedudukan yang strategik di laluan perdagangan antarabangsa.
ii. Kawasanya terlindung daripada tiupan angin monsun.
iii. Pelabuhan-pelabuhan tersebut menyediakan bekalan makanan dan minuman.

- iv. Kadar cukai yang dikenakan kepada pedagang adalah berpatutan.
v. Pengurusan di pelabuhan juga dikendalikan dengan cekap.
- (b) i. Bijaksana dalam sebarang tindakan
ii. Berusaha dalam meningkatkan ilmu pengetahuan
iii. Bijaksana memanfaatkan sumber alam
iv. Berdaya saing dan produktif
v. Berani menghadapi cabaran
- (c) i. Persaingan dengan negara maju
ii. Gangguan keselamatan di perairan
iii. Kekurangan kepakaran daripada warga tempatan
iv. Kos yang semakin meningkat
v. Kekurangan minat daripada rakyat tempatan

Muka Surat 9

- 1 (a) i. pedagang, tentera, golongan Brahmin
ii. sami-sami
iii. pedagang, pemerintah, pendakwah
- (b) i. Menjadi panduan hidup bermasyarakat
ii. Mendisiplinkan diri penganutnya
iii. Membentuk masyarakat yang bersikap positif
iv. Melahirkan masyarakat yang bermoral
v. Menggalakkan penganutnya bertoleransi
- (c) i. Menggambarkan pengamalan sikap keterbukaan dalam kalangan masyarakat
ii. kehidupan masyarakat seperti pentadbiran, perundangan, ekonomi, dan budaya

Muka Surat 10

- 1 (a) hubungan persahabatan
(b) persahabatan, perdagangan
(c) pengiktirafan
(d) hubungan perdagangan
(e) memulihkan
(f) bantuan ketenteraan

Fokus KBAT

- 1 (a) Kemunculan beberapa kepandaian tertentu dalam bidang kesenian
(b) Pembuatan gangsa
(c) Seni mempertahankan diri
(d) Amalan bergotong-royong
(e) Aspek seni persembahan wayang kulit
- 2 (a) Bahasa (b) Tulisan
(c) Persuratan (d) Struktur sosial
(e) Kesenian
- 3 (a) Menggambarkan identiti bangsa
(b) Menunjukkan tamadun bangsa
(c) Mengukuhkan jati diri
(d) Meningkatkan semangat nasionalisme
(e) Menjadi produk pelancongan
- 4 (a) Mengamalkan sikap terbuka
(b) Bersedia menghadapi cabaran
(c) Bekerjasama antara satu sama lain
(d) Bersikap kreatif dan kritis
(e) Bertoleransi dalam kalangan masyarakat

Soalan Objektif

- 1 B 2 D 3 A 4 A 5 C
6 B 7 B 8 B 9 A 10 D

BAB 2: Sistem Pemerintahan dan Kegiatan Ekonomi Masyarakat Kerajaan Alam Melayu

Muka Surat 15

- 1 (a) i. Kerajaan Funan
(b) i. Kerajaan Srivijaya
(c) i. Kerajaan Champa
ii. Kerajaan Funan

- 2 (a) Indrapura
(b) Amravathi
(c) Vijaya
(d) Kanthara
(e) Panduranga

Muka Surat 16

- 1 (a) pemerintah (b) diperintah
2 (a) i. Menguruskan hal perdagangan
ii. Menguruskan hal keagamaan
(b) i. Memajukan perdagangan
ii. Mengawasi hal ehwal keselamatan
3 (a) i. Dewaraja
iii. Sri Maharaja
iv. Sri Bathara
(b) ii. Bidang kehakiman
iii. Bidang keselamatan
iv. Bidang perbendaharaan
v. Majlis Penasihat Diraja
(c) ii. Daerah vi. Kawadanan
iii. Daerah kecil vii. Pakuwunan
iv. Kampung viii. Kebuyutan

Muka Surat 17

- 1 (a) Padi (b) rempah ratus
(c) Emas (d) Gading gajah
(e) Kulit penyu (f) Gaharu
2 (a) Emas
(b) Bijih timah
(c) Rempah ratus
(d) Kapur barus
(e) Damar
3 (a) pelbagai barangan
(b) laluan perdagangan timur dan barat
(c) kemudahan di pelabuhan

Muka Surat 18

- 1 (a) **China**
i. Sutera ii. Tembikar iii. Pinggan mangkuk
India
i. Kain kapas ii. Tembikar iii. Batu akik
Arab
i. Tembikar iii. Barangan kaca
ii. Minyak wangi
(b) i. Menyediakan kemudahan bekalan air
ii. Menyediakan kemudahan tempat tinggal
iii. Menyediakan kemudahan tempat menyimpan barang
iv. Menyediakan kemudahan kawasan berjual beli
(c) i. Bijak merancang masa depan
ii. Berani menghadapi cabaran
iii. Berfikiran rasional
iv. Rajin berusaha

Muka Surat 19

- 1 (a) Hasil Hutan
i. bahan pewangi dan perubatan
ii. kesihatan dan perubatan
iii. binaan dan kraf tangan
iv. bahan pewangi
(b) Hasil Laut
i. makanan dan perubahan
ii. makanan
iii. barang perhiasan
2 (a) secara komersial
(b) kajian, penyelidikan
(c) nasihat
(d) teknologi moden

Muka Surat 20

- 1 (a) Emas (b) Perak (c) Bijih besi
2 (a) i. perhiasan daripada emas dan bijih besi
(b) i. Tembikar
(c) i. Garam, Gula
ii. daging kerbau
iii. mi daripada beras

- 3 (a) Berwawasan dalam sebarang tindakan
(b) Berusaha untuk meningkatkan kebolehan
(c) Gigih memajukan kehidupan
(d) Memanfaatkan sumber alam

Fokus KBAT

- 1 (a) i. Bijih besi
ii. Emas
iii. Perak
(b) Kaedah mendulang
(c) i. Tabah menghadapi cabaran
ii. Bijaksana memanfaatkan sumber alam
iii. Bersifat kreatif dan kritis
iv. Berdaya saing dan produktif
v. Berfikiran rasional
(d) i. Sentiasa bersatu padu dalam tindakan
ii. Menguasai pelbagai bidang kemahiran
iii. Berbangga dengan pencapaian negara
iv. Bersemangat kental dan tidak mudah putus asa
v. Mempunyai jati diri yang kukuh
(e) i. Kerajaan-kerajaan awal di Alam Melayu kaya dengan sumber alam
ii. Pelbagai kegiatan ekonomi dapat dilakukan
iii. Pihak pemerintah bijak menguruskan sumber alam
iv. Membawa kepada kemakmuran masyarakat dan negara

Soalan Objektif

- 1 C 2 D 3 B 4 D 5 C
6 A 7 C 8 A 9 B 10 B

BAB 3: Zaman Prasejarah

Muka Surat 25

- 1 (a) i. hidup
ii. pemikiran
(b) i. kesesuaian
ii. kreativiti
2 (a) i. Bahasa Khmer
ii. Bahasa Sanskrit
(b) i. Tulisan Palava
ii. Tulisan Khmer
(c) Sifat keterbukaan masyarakat

Muka Surat 26

- 1 (a), (c), (d), (e), (f)
2 (a) i. Alat komunikasi utama
ii. Menyimpan rekod-rekod pemerintahan
iii. Perundangan
iv. Perdagangan
v. Keagamaan
(b) i. Menjadi sumber rujukan
ii. Menjadi sumber dokumentasi
3 (a) i. Kadai ii. Tamil
(b) i. Kursiy ii. Arab
(c) i. Khusti ii. Parsi
(d) i. Bhumi ii. Sanskrit

Muka Surat 27

- 1 (a) Cerita asal usul (b) Cerita nasihat
(c) Cerita teladan (d) Cerita adat
(e) Cerita seloka (f) Cerita binatang
2 (a) ii (b) i, iv (c) iii

Muka Surat 28

- 1 (a) i. membina kapal besar
ii. 700 orang
iii. 100 orang
(b) i. membina
ii. 100 orang
(c) i. limpahan air
ii. air masin
(d) i. mendirikan
ii. rumah ibadat, pertemuan masyarakat
2 (a) Bijaksana, berketrampilan
(b) Kreatif dan kritis, berani menghadapi cabaran
(c) Bersemangat kental

- 3 (a) Memberikan pendedahan kepada semua golongan
- (b) Memberikan insentif kepada pelajar yang cemerlang
- (c) Menjalinkan kerjasama dengan negara maju yang lain
- (d) Memperkasakan kursus senibina di universiti tempatan
- (e) Menggalakkan peningkatan anak tempatan

Muka Surat 29

- 1 (a) Candi di Bukit Choras
- (b) Candi di Bukit Pendiati
- (c) Candi di Bukit Meriam
- (d) Candi di Bukit Batu Pahat
- (e) Candi di Bendang Dalam
- 2 (a) Menggambarkan kehebatan tamadun silam
- (b) Menjadi rujukan generasi masa kini
- (c) Menggambarkan identiti masyarakat tempatan
- (d) Meningkatkan semangat patriotisme
- (e) Mendapat pengiktirafan masyarakat luar
- 3 (a) Berasa bangga dengan warisan silam
- (b) Tidak merosakkan warisan tersebut
- (c) Memulihara warisan tersebut
- (d) Membuat kajian tentang warisan tersebut
- (e) Mengambil iktibar daripada binaan warisan tersebut
- 4 (a) Sentiasa bersikap inkuiri
- (b) Berwawasan dalam setiap tindakan
- (c) Berfikiran rasional
- (d) Cekal dalam setiap tindakan
- (e) Semangat rajin berusaha

Muka Surat 30

- 1 (a) Permaisuri (c) Putera (d) Puteri
- (b) Adik beradik (f) Ibu bapa
- (g) Ahli keluarga
- 2 (a) Pembesar (b) Ilmuan
- (c) Golongan agama (d) Pujangga
- (e) Pendeta istana
- i. Mendukung sistem pentadbiran
- 3 (b) Askar (c) Petani (d) Penternak
- (e) Pedagang (f) Nelayan (g) Artisan
- ii. Menjana ekonomi kerajaan
- 4 (a) Tawanan perang (b) Hamba berhutang
- (c) Rela menjadi hamba
- i. Berkhidmat dalam sektor kerajaan
- ii. Meningkatkan status pemiliknnya
- 5 (a) politik, pemerintah
- (b) mempertingkatkan kehidupan
- (c) sistem masyarakat
- (d) kestabilan

Fokus KBAT

- 1 (a) Sikap tidak mudah berputus asa
- (b) Berani meneroka
- (c) Menguasai ilmu pengetahuan
- (d) Berorganisasi dalam perjuangan
- (e) Berwawasan dalam setiap tindakan
- 2 (a) Kekurangan penggunaan teknologi tinggi
- (b) Kekurangan modal untuk bersaing dengan negara maju
- (c) Berlaku persaingan dengan negara lain
- (d) Kemasukan anasir luar yang negatif
- (e) Kekurangan tenaga kerja yang mahir
- 3 (a) Mewujudkan masyarakat minda kelas pertama
- (b) Menguasai ilmu pengetahuan
- (c) Bersikap matang dalam menghadapi cabaran
- (d) Mengutamakan kepentingan negara
- (e) Bekerjasama dengan negara maju
- 4 (a) Cekal dalam sebarang tindakan
- (b) Mengukuhkan semangat patriotisme
- (c) Berdisiplin dan amanah dalam menjalankan tugas
- (d) Bersikap terbuka
- (e) Bertoleransi antara satu sama lain

Soalan Objektif

1 D	2 D	3 D	4 B	5 C
6 D	7 A	8 B	9 B	10 C

BAB 4: Agama, Kepercayaan dan Keunikan Warisan Masyarakat Kerajaan Alam Melayu

Muka Surat 35

- 1 (a) i. Sistem, keimanan
- (b) i. Pegangan, panduan
- 2 **Dinamisme**
- (a) makhluk, roh
- (b) i. Makhluk halus ii. "hyang"
- (c) i. kebaikan ii. kesusahan
- Animisme**
- (a) semangat
- (b) benda
- (c) mempengaruhi
- (d) i. subur ii. banyak

Muka Surat 36

- 1 (a) keturunan, diraja (b) pembesar
- (c) suci, berdaulat (d) tentera
- (e) wanita
- 2 (a) titisan dewa, dihormati (b) khalifah
- (c) ditaati (d) tuhan
- (e) menderhaka
- 3 (a) Raja, maharaja (b) Sultan
- (c) kebesaran kuasa (d) identiti, keunikan
- (e) Sanksrit

Muka Surat 37

- 1 (a) i. lembah sungai ii. laluan pengangkutan
- (b) i. Oc Eo ii. Palembang
- iii. laluan antarabangsa timur dan barat
- (c) i. mercu tanda ii. pertahanan
- 2 (a) Berilmu pengetahuan
- (b) Bersikap kreatif dan kritis
- (c) Matang dalam tindakan
- (d) Berpandangan jauh
- (e) Berani menghadapi cabaran

Muka Surat 38

- 1 (a) Lembah Sungai Mekong
- (b) Lembah Sungai Musi
- (c) Lembah Sungai Bengawan Solo
- (d) Lembah Sungai Bantas
- 2 i. mencukupi. ii. sampingan
- iii. padi, rempah ratus
- 3 (a) Bijak merancang strategi
- (b) Memanfaatkan kurniaan Tuhan
- (c) Berfikiran rasional
- (d) Berani dalam tindakan
- (e) Mempunyai semangat meneroka

Muka Surat 39

- 1 (a) i. Bahan dagangan ii. Bahan makanan
- (b) i. pelabuhan pembekal
- ii. pelabuhan kerajaan apabila wujudnya pusat pentadbiran atau kerajaan
- (c) i. serantau dan antarabangsa
- ii. pengumpul, pengendali, dan pengedar barang dagangan
- 2 (a) Bijaksana dalam tindakan
- (b) Berdaya saing dan produktif
- (c) Rajin berusaha untuk memajukan bangsa dan negara
- (d) Bersedia untuk berubah ke arah lebih baik
- (e) Bersikap pragmatik
- 3 (a) Kepentingan terbaik-baik dengan semua negara
- (b) Bersikap terbuka dalam pengurusan negara
- (c) Berusaha untuk bersaing dengan negara lain
- (d) Mengamalkan sikap bekerjasama untuk memajukan negara
- (e) Bersikap kreatif, inovatif, dan proaktif

Muka Surat 40

- 1 (a) diadaptasi
- (b) memperkembangkan sistem tulisan bahasa
- (c) Palava dan Kawi
- (d) penyesuaian huruf-huruf Arab

- 2 (a) keintelektualan (c) Batu bersurat
(b) Alam Melayu (d) manuskrip
- 3 (a) memudahkan
(b) pertanian, pelayaran
(c) pertanian, keagamaan, petukang-petukang kapal

Muka Surat 41

- 1 (a) Sifat terbuka (b) disesuaikan (c) aman
- 2 (a) penyatuan, raja, rakyat
(b) kedudukan
(c) Brahmin
- 3 (a) tempat, status (b) pentadbir, penasihat
- 4 (a) ibadat, pendidikan, kebajikan
(b) pondok, madrasah
- 5 (a) keagungan
(b) i. pusat ibadat
ii. pemujaan
iii. perhimpunan
- 6 (b) Sifat tersebut diwarisi oleh masyarakat Alam Melayu sehingga ke hari ini

Fokus KBAT

- 1 (a) Kaum Melayu (b) Kaum Cina (c) Kaum India
- 2 Kebudayaan orang Melayu
- 3 (a) Bersopan santun
(b) Kesederhanaan
(c) Keharmonian masyarakat
(d) Bertolak ansur
(e) Bertolak ansur
- 4 (a) Sambutan Hari Raya
(b) Sambutan Tahun Baru Cina
(c) Sambutan Thaipusam
(d) Sambutan Krismas
(e) Sambutan Hari Gawai
- 5 (a) Bersedia menerima perubahan
(b) Mengutamakan kepentingan negara
(c) Mematuhi arahan pemimpin
(d) Mengukuhkan jati diri
(e) Menolak budaya negatif dari negara lain

Soalan Objektif

- 1 D 2 C 3 D 4 C 5 D
6 A 7 C 8 B 9 A 10 B

BAB 5: Kesultanan Melayu Melaka

Muka Surat 46

- 1 (a) Parameswara
(b) awal tahun 1400
(c) muara Sungai Bertam
(d) kampung nelayan
- 2 (a) i. timur, barat
(b) i. benteng pertahanan
(c) i. pelindung semula jadi
(d) i. kapal dagang

Muka Surat 47

- 1 (a) berwibawa
(b) sistem pentadbiran
(c) perundangan
- 2 (a) i. Palembang
ii. Iskandar Zulkarnain
iii. kedudukan
(b) i. kemakmuran
ii. angkatan tentera
iii. Menyelaraskan
iv. ketua agama Islam
(c) i. kewibawaan raja
ii. menderhaka
iii. istiadat pertabalan, perkahwinan, kemangkatan raja
(d) i. adil, berwibawa ii. Hukum Kanun Melaka

Muka Surat 48

- 1 (a) Pembesar Berempat
(b) Pembesar Berlapan
(c) Pembesar Enam Belas
(d) Pembesar Tiga Puluh Dua

- 2 (a) i. keamanan kawasan
ii. hasil lain melalui sistem serah
iii. tenaga tentera ketika perang
iv. kerahan tenaga melalui sistem kerah
(b) i. kawasan yang dikurniakan kepada pembesar berempat
ii. kawasan pembesar jajahan atau daerah
(c) i. sokongan pembesar
ii. sistem pentadbiran
(d) i. sistem pemerintahan yang mantap
ii. kalangan rakyat dan negara
iii. rasa bangga

Muka Surat 49

- 1 (a) Sultan Muzaffar Shah
(b) 44 Fasal
(c) i. Hak istimewa
ii. raja
iii. pembesar
iv. jenayah
v. jual beli
vi. kekeluargaan
(d) i. keamanan
ii. keselamatan rakyat
- 2 (a) Sultan Mahmud Shah
(b) 25 Fasal
(c) i. di laut
ii. berniaga
iii. berjual beli
iv. nakhoda
v. anak kapal
vi. kiwi
vii. syahbandar
(d) i. perdagangan
ii. adil
iii. keyakinan
- 3 **Rumusan**
(a) membawa kepada kegemilangan
(b) kestabilan politik, kemakmuran ekonomi, kesejahteraan hidup rakyat

Muka Surat 50

- 1 (a) i. Kerajaan Pasai
ii. Kerajaan Demak
iii. Kerajaan Majapahit
(b) i. Kerajaan China
ii. Kerajaan Ryukyu
iii. Kerajaan Siam
vi. Kerajaan Parsi
vii. Kerajaan Pegu
- 2 (a) i. diplomatik, Kerajaan Pasai
ii. penyebaran
(b) i. dinaungi ii. Melaka
(c) i. kayu jati, bahan makanan
ii. Melaka terjamin

Muka Surat 51

- 1 (a) i. - kelemahan Sultan Mahmud, pembesar
- penyelewengan
- kalangan pembesar
(b) i. bersatu padu iii. luar yang tidak setia
ii. pembesar Melaka
- 2 (a) i. Membanyakkan aktiviti gotong royong
ii. Menyelesaikan masalah secara musyawarah
iii. Mengutamakan kepentingan negara
iv. Menghayati prinsip-prinsip rukun negara
v. Mematuhi undang-undang negara
(b) i. Mengadakan sambutan "Bulan Patriotisme"
ii. Menubuhkan Kelab Setia
iii. Membanyakkan aktiviti gotong royong
iv. Menggalakkan penglibatan pelajar dalam acara sukan
v. Mengamalkan sikap bertolak ansur
(c) i. Kesanggupan berkorban untuk negara
ii. Semangat tidak berputus asa
iii. Berani mempertahankan hak
iv. Kepentingan perpaduan dalam kalangan masyarakat
v. Mempunyai jati diri yang kukuh

Muka Surat 68

- 1 (a) i. Kesultanan Johor Riau
(b) i. Tun Zainal Abidin
ii. Bendahara Johor Riau
iii. Nang Chayam (Raja Kuning)
(c) i. Kesultanan Terengganu
ii. Sultan Zainal Abidin I
iii. Kuala Berang, Terengganu
- 2 (a) Undang-Undang Tubuh Terengganu
(b) Sistem sukat dan timbang
(c) Mahkamah syariah
(d) Istana Maziah

Muka Surat 69

- 1 (a) i. Johor Riau ii. Kesultanan Johor
(b) i. Bugis iii. cap mohor
ii. Daeng Chelak
(c) i. Raja Lumu iii. Kuala Selangor
ii. Sultan Salehuddin Shah
- 2 (a) i. Pembinaan jalan raya
ii. Pembinaan jalan kereta api
iii. Pembinaan rumah
iv. Pembinaan rumah kedai
(b) i. Kuala Selangor iii. Klang
ii. Jugra iv. Shah Alam

Muka Surat 70

- 1 (a) Raja Kecil Bongsu (e) Raja Di Hilir
(b) Raja Kecil Tengah (f) Raja Muda
(c) Raja Kecil Sulong (g) Sultan
(d) Raja Kecil Besar
- 2 (a) i. Indera Shahbandar iii. Pahlawan
ii. Indera Segara
(b) i. Indera Perba Jelai
ii. Bendahara Seri Maharaja
iii. Besar Maharaja Diraja
iv. Temenggung Paduka Raja
v. Menteri Paduka Tuan

Muka Surat 71

- 1 (a) Larangan istana (d) Hutang piutang
(b) Islam (e) jual beli
(c) Jenayah
- 2 (a) Institusi pemerintahan
(b) pentadbiran
(c) berdisiplin
(d) kerajaan
(e) berdaulat
- 3 (a) menjadi kucar kacir
(b) daripada negara luar
(c) membangunkan ekonomi
(d) tidak berdisiplin
(e) imej negara

Muka Surat 72

- 1 (a) i. kerajaan Pahang
ii. negeri Perak
iii. kerajaan Selangor
iv. Kerajaan Negeri Terengganu
(b) i. tindakan
ii. raja dan negara
iii. negara
iv. cabaran
v. kekitaan
(c) i. mempertahankan maruah bangsa dan negara
ii. berdisiplin untuk kebaikan
iii. arahan pemimpin
iv. jati diri
v. mempertahankan hak

Fokus KBAT

- 1 (a) i. Lambang budaya bangsa
ii. Menunjukkan keistimewaan bangsa dan negara
iii. Mempunyai nilai-nilai murni
iv. Mengukuhkan jati diri
v. Meningkatkan semangat patriotisme

- (b) i. Pengaruh media sosial
ii. Perbezaan latar belakang
iii. Mudah dipengaruhi gejala negatif
iv. Kerapuhan semangat jati diri
v. Tidak mematuhi ajaran agama
- (c) i. Mengukuhkan institusi kekeluargaan
ii. Memperkasakan peranan agensi agama
iii. Mengawal kemasukan gejala asing
iv. Bersikap matang dalam sebarang tindakan
v. Menghormati budaya orang lain

Soalan Objektif

1 A	2 A	3 C	4 B	5 A
6 B	7 C	8 C	9 C	10 C

BAB 8: Kerajaan Kedah, Kelantan, Negeri Sembilan dan Perlis

Muka Surat 77

- 1 (a) i. Kerajaan Kedah
(b) i. Kerajaan Kelantan
ii. Kerajaan Negeri Sembilan
iii. Kerajaan Perlis
- 2 (a) 630 M
(b) Maharaja Derbar Raja
(c) Parsi
(d) nobat
(e) Sungai Mas
- 3 (a) Parsi (b) Rom

Muka Surat 78

- 1 (a) i. Negara Patani Besar ii. Raja Sakti I
(b) i. Negara Patani Besar
ii. Wilayah Kelantan Barat dan Kelantan Timur
(c) i. wilayah Kelantan ii. Yang di-Pertuan Kelantan
(d) i. Pentadbiran kerajaan Kelantan
ii. simbol pentadbiran Islam di Kelantan
- 2 (a) i. wilayah Tebing Sungai Lebir
ii. pemerintahan kerajaan
(b) i. Kota Jelasin ii. ke Siam

Muka Surat 79

- 1 (a) Wilayah Kedah (b) Sultan Muhyiddin Mansur Shah
(c) Kuala Perlis, Kota Keran
(d) Kota Kayang II, Mukim Arau
(e) Sentul, Perlis, Kubang Pasu
(f) Phya Songkhram Ramu Wichit Willis Asmara Phya Pelit
- 2 (a) Berjaya muncul sebagai kerajaan yang membangun
(b) Mewujudkan keharmonian dalam kalangan masyarakat
(c) Berjaya mengatasi cabaran
(d) Berusaha mengekalkan kedaulatan hubungan

Muka Surat 80

- 1 (a) Kedaulatan kerajaan
(b) Pengiktirafan kedaulatan kerajaan
(c) Kemakmuran negeri
- 2 (a) i. interaksi sesama kerajaan
(b) i. perhubungan
ii. laluan perhubungan
iii. keselamatan
iv. berjiran, kuasa luar
(c) penuntut pelbagai wilayah

Muka Surat 81

- 1 (b) Mewujudkan hubungan (d) Sultan Terengganu
(c) Sultan Mahmud Shah
- 2 (b) kedaulatan
(c) kerajaan Terengganu, kerajaan Reman
(d) membantu mengekalkan keamanan
- 3 (c) Ong Kening (d) Che' Ku Wan
- 4 (a) menjamin kedaulatan (b) diteruskan
(c) kemakmuran, perkembangan

Muka Surat 82

- 1 (a) i. Perak, Melaka
ii. beras

- (b) i. pedagang, dalam, luar
ii. emas
- (c) i. pedagang Siam, negara jiran
ii. beras, bijih timah
- (d) i. pedagang Johor, Melaka
ii. bijih timah, sirih
- 2 (a) Membantu memajukan negara
(b) Membentuk semangat setia kawan
(c) Memudahkan penyelesaian masalah
(d) Mengekalkan kedaulatan negara
(e) Mengekalkan semangat perpaduan
- 3 (a) Membantu memajukan negara
(b) Meningkatkan taraf pendidikan negara
(c) Menaikkan imej negara
(d) Menjalinkan pertukaran teknologi dengan negara lain
(e) Meluaskan pasaran eksport negara

Fokus KBAT

- 1 Pusat pertahanan
- 2 (a) Bijaksana dalam tindakan
(b) Setia kepada negara
(c) Berfikiran rasional
(d) Bersemangat kekitaan
(e) Berdaya saing dan produktif
- 3 (a) Perbezaan idea politik
(b) Pencerobohan pendatang asing tanpa izin (PATI)
(c) Isu kawasan tuntutan bertindih
(d) Penyiaran berita kurang tepat oleh media massa
(e) Keruntuhan akhlak generasi muda
- 4 (a) Mengutamakan kepentingan negara
(b) Menyelesaikan masalah secara berhemah
(c) Mengelakkan perdebatan isu sensitif
(d) Menghormati prinsip Rukun Negara
(e) Mengukuhkan semangat perpaduan

Soalan Objektif

- 1 A 2 B 3 C 4 A 5 B
6 D 7 A 8 B 9 C 10 A

BAB 9: Warisan Kerajaan Kedah, Kelantan, Negeri Sembilan, dan Perlis

Muka Surat 87

- 1 (a) ii. Perundangan
iii. Persuratan
iv. Kesenian
(b) i. Keunikan adat ii. Pemerintahan
- 2 (a) i. Perlis ii. Kedah dan Kelantan
(b) i. Putera Sultan ii. Pemerintah pengasas

Muka Surat 88

- 1 (a) Negeri/kerajaan (c) Mukim
(b) Jajahan/Daerah
- 2 (a) i. pentadbiran agama Islam
ii. perpaduan rakyat
(b) i. pentadbiran kerajaan ii. daerah atau jajahan
(c) i. peringkat mukim
ii. antara rakyat dengan pemerintah

Muka Surat 89

- 1 (a) Kecerumpan budaya
(b) i. Aspek keputeraan iii. Aspek pertabalan
ii. Aspek perkahwinan
v. Aspek penganugerahan darjah kebesaran
- 2 (a) jenazah pemerintah
(b) al-Quran, alat kebesaran diraja
(c) Sultan/Raja yang dimasyhurkan
(d) Keris kuasa
(e) diketuai oleh Menteri Besar

Muka Surat 90

- 1 (a) Kelantan, Kedah (c) hiasan, istana, rumah
(b) motif, alam
- 2 (a) istana, hiasan
(b) tebar layar berbentuk V terbalik
(c) Perubahan cuaca
- 3 (a) masyarakat tempatan (b) Pertukangan, keris

- 4 (a) anyaman tikar, bakul rotan (b) wau, batik
- 5 (a) kerajaan (c) warisan kebangsaan
(b) Awang Batil (d) Mek Mulong
- 6 (a) Ketangkasan menyerang, mempertahankan diri
(b) majlis
(c) dipertandingkan, antarabangsa

Muka Surat 91

- 1 (a) i. anggota masyarakat iii. ibunya
ii. suku ibunya
- (b) i. pemulihan iii. - bermaafan
ii. kebaikan - ringan
- (c) i. - besar - bersaudara
ii. persaudaraan antara suku
- 2 (a) i. Anggota
(b) Buapak
i. Perut ii. rujukan
(c) Lembaga
i. Suku iii. keamanan, keselamatan
ii. Penghulu iv. Harta pusaka
(d) Undang
i. Luak
(e) i. negeri ii. kesatuan, persekutuan

Muka Surat 92

- 1 (a) i. Membentuk kerajaan yang gemilang
ii. Meneruskan kegemilangan warisan silam
iii. Menggambarkan keunikan adat dan pemerintahan
iv. Menjadi tarikan pelancong
v. Menggambarkan kebijaksanaan pemimpin
- (b) i. Mematuhi arahan pemimpin
ii. Mengukuhkan perpaduan dalam kalangan masyarakat
iii. Berusaha meningkatkan kebolehan
iv. Bersikap kritis dan kreatif
v. menolak campur tangan kuasa luar

Fokus KBAT

- 1 (a) Lelaki (c) Berbangsa Melayu
(b) Berketurunan raja (d) Beragama Islam
- 2 (a) Menjadi ketua negeri
(b) Mengetuai agama Islam
(c) Memilih Menteri Besar
- 3 (a) Berkuasa dalam Majlis Mesyuarat Negeri
(b) membantu Sultan mentadbir negeri dan rakyat
- 4 (a) Bijaksana dalam sebarang tindakan
(b) Berani menegakkan kebenaran
(c) Berwawasan dalam perjuangan
- 5 (a) Menjamin keamanan negeri
(b) Menjadi rujukan/panduan dalam sistem pentadbiran manusia
(c) Memudahkan pelaksanaan dasar-dasar kerajaan

Soalan Objektif

- 1 D 2 C 3 A 4 B 5 C
6 B 7 B 8 D 9 D 10 B

BAB 10: Sarawak dan Sabah

Muka Surat 97

- 1 (a) i. Kedudukan Sarawak di sebelah barat daya Pulau Borneo
ii. Kedudukan Sabah di utara Pulau Borneo
(b) i. Kerajaan Funan
ii. Kerajaan Champa
iii. Kerajaan Srivijaya
iv. Kerajaan Angkor
v. Kerajaan Majapahit
vi. Kerajaan Kedah Tua
vii. Kerajaan Gangga Negara
- 2 (a) i. pesisir pantai ii. pembuatan tembikar
(b) i. Chu-Po ii. besi
(c) i. Sungai Sarawak
ii. lilin lebah
iii. Gedong

Muka Surat 98

- 1 i. Kesultanan Sulu
ii. Kerajaan Sambas
iii. timur laut

- 2 (a) i. arkeologi
ii. luar
(b) i. barang dagangan
ii. kawasan peleburan bijih besi
iii. keagamaan

Muka Surat 99

- 1 (a) muara sungai (f) Alam Melayu
(b) ketua (g) Sawaku, Samadong
(c) Tuai Rumah Kalka, Saribas, Melano
(d) Hipun Uma (h) Abad ke-14
(e) Laih Rayeh
2 (a) Alam Melayu (c) Sawaku, Santubong, Kalka
(b) Srivijaya (d) Melayu Brunei

Muka Surat 100

- 1 (a) ii. Iban v. Kelabit
iii. Penan vi. Punan
iv. Kayan
(b) ii. Iban iv. Melanau
iii. Bisaya v. Bidayuh
(c) ii. Kedayan iii. Melanau
2 (a) i. Mengutip hasil hutan ii. Menanam padi
(b) i. Menanam padi ii. Menanam buah-buahan
(c) i. Menangkap ikan iii. Mengutip hasil laut
ii. Membuat perahu

Muka Surat 101

- 1 (a) i. terima kasih, petara, Tuhan
(b) iii. Menuai padi
(c) iii. hasil pertanian
(d) ii. buruk, roh jahat
(e) iii. semangat padi
2 (a) Membentuk masyarakat bertoleransi
(b) Mengukuhkan hubungan antara kaum
(c) Mengamalkan semangat 1 Malaysia
(d) Menarik kemasukan pelancong asing

Muka Surat 102

- 1 (a) ii. Tugau
(b) iii. Dayang Hubu dan Dayang Ruku
(c) i. Pengiran Temenggung Abdul Kadir
(d) iv. Datu Merpati
2 (a) i. Hikayat Datu Merpati Jepang
ii. Syair Tarsilah Cetera Dato' Gudam dan Temenggung Abdul Qadir Negeri Saribas
(b) i. Silsilah Raja-Raja Brunei
ii. Syair Awang Semaun

Muka Surat 103

- 1 (a) Saling bertolak ansur
(b) Menghormati budaya kaum lain
(c) Bantu membantu dalam semua urusan
(d) Menolak eksremisme
(e) Memupuk hubungan harmoni antara kaum
2 (a) Mewujudkan masyarakat yang harmoni
(b) Mewujudkan sebuah entiti masyarakat yang mementingkan kerjasama
(c) Membuka ruang untuk masyarakat dan pemimpin bersatu tenaga dan idea
(d) Ekonomi negeri dan seterusnya ekonomi Malaysia bertambah mantap

Fokus KBAT

- 1 (a) Iban (b) Bidayuh (c) Orang Ulu
2 (a) Pembinaannya untuk tujuan keselamatan
(b) Dibina secara bergotong royong
(c) Berfungsi sebagai tempat tinggal
(d) Dibuat menggunakan kayu keras
3 (a) Mengamalkan semangat persaudaraan
(b) Menguasai pelbagai bidang kemahiran
(c) Bersatu padu dalam kalangan masyarakat

- (d) Berbangga dengan keunikan Malaysia
(e) Mengekalkan keamanan dan keharmonian
4 (a) Mempunyai jaminan keselamatan
(b) Dibina dengan bahan binaan yang berkualiti
(c) Mempunyai kemudahan awam
(d) Dilengkapi ICT

Soalan Objektif

- 1 D 2 D 3 C 4 B 5 C
6 A 7 B 8 D 9 A 10 D

PENILAIAN AKHIR TAHUN

Bahagian A

- 1 D 2 C 3 B 4 A 5 B
6 B 7 A 8 A 9 B 10 C
11 B 12 C 13 B 14 D 15 C
16 A 17 D 18 D 19 B 20 C
21 C 22 A 23 D 24 B 25 A
26 B 27 D 28 B 29 D 30 B

Bahagian B

- 1 (a) Aspek geografi
(b) Aspek bahasa
(c) Aspek budaya
2 (a) i. Pembuatan gangsa
ii. Senu mempertahankan diri
(b) i. Amalan gotong-royong
3 (a) Kerajaan Funan
(b) Kerajaan Srivijaya
(c) Kerajaan Majapahit
(d) Kerajaan Angkor
4 (a) i. Raja di Gunung
ii. Maharaja di Pulau
(b) i. Yuvaraja (putera mahkota)
ii. Pratiyuvaraja (raja muda)
iii. Rajakumara
(c) i. Datu berketurunan raja
ii. Datu bukan berketurunan raja
5 (a) Tawanan perang
(b) Hamba berhutang
(c) Rela menjadi hamba

Bahagian C

- 1 (a) Perkembangan kerajaan Alam Melayu
(b) Kerajaan Alam Melayu mampu bertahan lama
(c) Kerajaan luar tertarik untuk menguasai kerajaan Alam Melayu
2 (a) Kawasan pegangan
(b) Kawasan yang dikurniakan kepada pembesar jajahan dan daerah
3 (a) Mendapat sokongan pembesar
(b) Membentuk pentadbiran yang mantap
4 (a) Bijaksana
(b) Berpandangan jauh
5 (a) i. Memperkukuhkan kedudukan bahasa Melayu
ii. Memperkukuh penggunaan tulisan jawi
(b) i. Memperkayakan identiti negara
ii. Mengukuhkan jati diri
iii. Menghargai sumbangan masyarakat silam
6 (a) i. Maharaja Derbar Raja
ii. Long Yunus
iii. Raja Melewar
iv. Syed Hussin Jamalullai
(b) i. Diplomatik
ii. Perdagangan
(c) i. Bahasa
ii. Budaya
(d) i. Wujudnya hubungan dengan negeri-negeri Melayu yang lain
ii. Memudahkan interaksi sesama kerajaan
iii. Wujud toleransi dalam amalan menerima budaya kerajaan lain